

Publicat el 3-2-2013 en "Levante - EMV".

Les personetes que planten arbres

Ferran Gandia Navarro *

L'escriptor provençal del segle passat Jean Giono (1895-1970), sensible de la realitat que l'envoltava a Manosque, en la ribera del riu Durance, retratà fidelment una terra que estimava, però que patia una forta desforestació. En *L'Homme qui plantait des arbres* (1953), narra la història d'un personatge que consagra la seua existència a plantar arbres.

En 1990, a Ontinyent, uns adolescents del Grup d'Escoltes Màfeking-167, es proposaren fer realitat aquella història de ficció. Un grupet de xicotets *Elzéard Bouffier* (el protagonista del relat) que es negaven a romandre passius davant la degradació progressiva de l'entorn. Apostaren per la promoció dels boscos autòctons i, en la consecució d'aquell somni, tingueren la sort de poder gaudir de l'amistat, del coneixement adquirit a través de l'experiència, i

com no, els ajudà també a créixer. S'acabava de sembrar la llavor que donaria pas a la Colla Ecologista l'Arrel.

El projecte de restauració forestal incloïa la gestió d'un viver que va ser possible gràcies a una modesta ajuda de l'Ajuntament i, posteriorment, a l'Obra Social de CaixaOntinyent. Amb la pràctica i el mètode de prova-error, es perfilà el treball al planter, així com el disseny de les restauracions. Aquestes es basen en una estratègia de creació de nuclis de dispersió i reclam, que amb l'ajuda de la fauna, serviran de potents focus de dispersió de llavors en el futur. Això és, es creen illes d'alta diversitat d'extensió reduïda, esperant que, amb la maduresa d'arbres i arbusts, els seus fruits siguin dispersats i colonitzen les zones adjacents; es multiplica, així, l'esforç original.

Les restauracions de l'Arrel estan basades en tres principis, que són *el respecte per la vegetació prèvia, el bosc no està format només per arbres i la lluita contra els monocultius*. S'hi observa un acostament a la natura amb humilitat, conscients de la capacitat limitada dels humans.

Per això, és precís conèixer els processos naturals de successió per facilitació, i entendre'ls en ordre a esbrinar la millor manera d'acompanyar-los, en un veritable exercici de còpia i enganxa; copiem el comportament dels sistemes naturals i ho apliquem en el disseny de les nostres accions. I com a referència última que ho regeix tot: l'augment de la resiliència del sistema.

Quan els processos es dilaten molt en el temps, com són els de regeneració de forests, la paciència, el treball a mig-llarg termini i la tenacitat són fonamentals. Només un esforç continuat pot proporcionar fruits i, mai millor dit, els nuclis generats comencen a disposar de fruits a hores d'ara. Així que, en el futur pròxim, comprovarem si es produeix la dispersió de llavors. Al mateix temps, el bosc mediterrani recupera els colors perduts i com, si del millor pintor es tractés, la tardor pinta els rojos, grocs i violetes d'aurons, freixes de flor, roures i aranyoners, entre altres.

El treball es realitza per l'acció del voluntariat i, per ampliar el potencial del col·lectiu, es cerquen sinergies amb altres entitats, com ara escoles infantils, col·legis, instituts, associacions de tot tipus o, fins i tot, empreses a través de la fórmula RSC, sense l'ajuda dels quals, no

haguera estat possible aquest esforç col·lectiu. I noves ferramentes de gestió, com la Custòdia del Territori, ens obri un ampli ventall de possibilitats d'acció.

La superació dels problemes d'un món complex requereix l'aplicació de solucions, lògicament, complexes. Assistim a intervencions ridícules, motivades per una política de simple aparador; realitzar reforestacions en zones calcinades, quan la totalitat dels experts coincideixen en la necessitat d'esperar la regeneració natural; promoure l'ús dels ramats per a regenerar les zones cremades; o permetre l'extracció de fusta cremada a autèntics espècimens de rapinya,

sense valorar els estudis científics que ho desaconsellen, són exemples del quefer quotidià acientífic de les nostres administracions públiques.

Més de 20.000 plançons produïts i uns 10.000 plantats, amb arbres que arriben als 7 metres d'alçada, són el llegat que deixa aquest projecte de restauració forestal. Avui en dia, l'Arrel desenvolupa també la seua activitat en altres camps. La gestió d'horts, l'educació ambiental, la defensa del territori i l'organització de conferències o fires diverses, formen part de la funció social d'aquesta entitat modesta. Res ens faria més feliços que el saber que aquesta

experiència arribés a servir de model per a altra gent. Rendim també homenatge a aquells col·lectius i individus dedicats a la plantació d'arbres i arbusts, allà on siguen. Seguim endavant.

Imatge:

* Colla Ecologista l'Arrel

Fitxer baixat de **<http://www.terracritica.org>**